

Helsingin yliopisto Lammin biologinen asema
Pääjärventie 320
16900 LAMMI

Poikkeaminen rauhoitetun kynäjalavan rauhoitussäännöksistä sekä yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä, Hattula

VIREILLETULO 21.5.2025, täydennykset hakemukseen 4.6. ja 9.6.2025

HAKIJA Helsingin yliopiston Lammin biologinen asema / Janne Sundell

TUTKIMUS- JA NÄYTTEENOTTOLUPAHAKEMUS

Helsingin yliopiston Lammin biologinen asema ja sen tutkimuskumppani *Institute of Botany and Landscape Ecology, University Greifswald, Saksa*, hakevat lupaa poiketa lajin suojelumääräyksistä ja ottaa kairauslustonäytteitä kynäjalavista (*Ulmus laevis*) Pirkanmaalla ja Hämeessä sekä kuljettaa näytteet Saksaan analysoitaviksi.

Kyseessä on euroopanlaajuinen tutkimushanke, jossa tutkitaan kynäjalavan kasvua erilaisissa ilmastoissa. Suomi on erityisen tärkeä tutkimusalue, koska täällä kynäjalava elää sen esiintymisen pohjoisosassa. Hanketta rahoittaa ILTER (International Long-term Ecological Network) ja se on nimeltään ElmNet.

Tarkoitus on ottaa näytteitä maksimissaan 15 puuyksilöstä kummaltakin alueelta (yhteensä 30 yksilöstä, tarkemmin Tampereen Pyhäjärven ja Vanajaveden rannoilta). Kairausnäyte otetaan rinnankorkeudelta (1,3 m) > 50-vuotiaista puista 5 mm läpimittaisella lustokairalla. Kairausreikää ei käsitellä näytteenoton jälkeen. Lustokaira puhdistetaan alkoholilla jokaisen näytteenoton jälkeen. Kairauksen aiheuttama vahinko puuyksilölle on pieni verrattuna luonnollisiin syihin (esim. myrskyvahingot). Tämä yhdessä suhteellisen pienen näytemäärän kanssa vaikuttaa siihen, ettei näytteenotto vaaranna lajia tai sen suojelutasoa.

Näytteitä on Hämeen ELY-keskuksen toimialueen osalta suunniteltu otettavaksi Hattulan kunnan alueelta, Ellilän kynäjalavametsikön (LTA201430, LTA201431, LTA201432) ja Pekolan Lehtosaaren lehmusmetsän (LTA200482) luonnonsuojelulain 64 §:n mukaisilta suojellun luontotyyppin rajausalueilta sekä lisäksi Metsänkylän kynäjalavametsikön yksityiseltä luonnonsuojelualueelta (YSA040622).

Näytteenotto on suunniteltu tapahtuvaksi syyskuussa 2025. Mikäli logistisista syistä näytteenottoa ei saada tehtyä vuonna 2025 toivotaan luvan kestoksi 1.7.2025-1.10.2026.

17.6.2025

Näytteet kuljetetaan tarkempiin analyysihin ja pitkäaikaiseen varastointiin Saksaan Greifswaldin yliopistoon. Näytteiden maastavientiin haetaan lupaa Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta. Samoin näytteiden ottoon pyydetään lupaa maanomistajilta.

Tutkimuksen vastuullisina tutkijoina toimivat: Janne Sundell, Helsingin yliopisto ja Andreas Burger, Greifswaldin yliopisto.

HÄMEEN ELY-KESKUKSEN PÄÄTÖS

Hämeen ELY-keskus myöntää Helsingin yliopiston Lammin biologiselle asemalle hakemuksen mukaisesti luvan poiketa kynäjalavan luonnonsuojelulain 74 §:n mukaisista rauhoitussäännöksistä sekä luonnonsuojelulain 54 §:n 1 momentin mukaisen luvan poiketa Metsänkylän kynäjalavametsikön yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 1.10.2026 asti.
2. Lupa on voimassa Hattulan kunnan alueella sekä Metsänkylän kynäjalavametsikön yksityisellä luonnonsuojelualueella (YSA040622). Tällä luvalla voidaan ottaa näytteitä myös Ellilän kynäjalavametsikön (LTA201430, LTA201431, LTA201432) ja Pekolan Lehtosaaren lehmusmetsän (LTA200482) luonnonsuojelulain 64 §:n mukaisilta suojellun luontotyyppin raja-alueilta.
3. Lupaa saavat käyttää Janne Sundell sekä hänen vastuullaan myös muut tutkimukseen osallistuvat henkilöt.
4. Näytteiden ottoon on oltava luvat myös maanomistajilta. Näytteet tulee kerätä hakemuksessa esitetyn mukaisesti erityistä huolellisuutta noudattaen.
5. Tämä päätös tai sen jäljennös on pidettävä mukana näytteitä kerätessä, ja esitettävä pyydettäessä.
6. Tämä lupa ei oikeuta kerättyjen näytteiden maastavientiä. Tämän osalta toimivaltainen viranomainen on Varsinais-Suomen ELY-keskus.
7. Pirkanmaan maakunnan puolella tehtävien toimenpiteiden osalta toimivaltainen viranomainen on Pirkanmaan ELY-keskus.
8. Luvansaajan on tehtävä ELY-keskukselle tiivis selvitys luvan käytöstä 31.1.2027 mennessä. Samalla on mainittava tämän asian diaarinumero HAMELY/980/2025.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Kynäjalava on luonnonsuojelulain 69 §:n nojalla koko maassa rauhoitettu kasvilaji (luonnonsuojeluasetus 1066/2023, liite 3). Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irti leikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kiellettyä. Sama koskee soveltuvien osien rauhoitetun kasvin siemeniä.

17.6.2025

Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa lain 74 §:ssä säädetystä kiellosta, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Luonnonsuojelulain 83 §:n 4 momentin nojalla lupa voidaan antaa määräaikaisena ja se voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan. Lisäksi alueellinen ELY-keskus voi liittää lupapäätökseen ehtoja, joita hakijan on noudatettava toiminnasta suojeluarvoille aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi. Ehdot voivat sisältää ajallisia tai alueellisia rajoituksia tai muita velvoitteita.

Kansallisessa uhanalaisuusarvioinnissa kynäjalava on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) yksilömäärän vähentymisen perusteella. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kynäjalavan kairausnäytteiden ottaminen hakemuksen mukaisesti ei heikennä lajin suojelutasoa. Kairausreikien tukkiminen ei ELY-keskuksen arvion mukaan ole tarpeellista.

ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luonnonsuojelulain 54 §:n 1 momentin mukaisen luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualueutta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Lupa poiketa yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä tarvitaan kairausnäytteiden keräämiseksi Metsänkylän kynäjalavametsikön yksityiseltä luonnonsuojelualueelta, koska luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräysten mukaan: ”kynäjalavametsikkö juuristoineen on oleva kaikelta vahingoittumiselta rauhoitettu luonnonmuistomerkki.”

Edellä mainituin perustein Hämeen ELY-keskus katsoo, että luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeamislupa kynäjalavan rauhoitussäännöksistä sekä luonnonsuojelulain 54 §:n 1 momentin mukainen lupa poiketa yksityisen suojelualueen rauhoitusmääräyksistä voidaan myöntää.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Luvamukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä päätöksen saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan jälkeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 54 §, 69 §, 74 §, 83 §, 121 §
Luonnonsuojeluasetus (1066/2023), liite 3.
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä.

17.6.2025

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojeluasiantuntija Mika Kalliovirta ja ratkaissut johtava asiantuntija Riitta Ryömä.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksianto

Päätös ja yleistiedoksianto siitä julkaistaan ELY-keskuksen verkkosivuilla.

Päätös

Luvan saajalle sähköpostitse

Maksutta

Valtioneuvoston asetuksen 794/2024 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

Tiedoksi sähköpostitse:

Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Hämeen piiri ry
Hattulan kunta
Pirkanmaan ELY-keskus
Varsinais-Suomen ELY-keskus

Tämä asiakirja HAMELY/980/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/980/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kalliovirta Mika 17.06.2025 09:21

Ratkaisija Ryömä Riitta 17.06.2025 09:29

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti hakea siihen muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavalla tavalla. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta näytetä. Viranomaisen katsotaan kuitenkin saaneen tiedon kirjeen saapumispäivänä. Jos tiedoksi-anto toimitetaan todisteellisesti saantitodistusta tai tiedoksiantotodistusta vastaan taikka haastetiedoksiantona, käy tiedoksianto aika ilmi saantitodistuksesta tai muusta kirjallisesta todistuksesta. Jos päätös on annettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksiantona, kuten viranomaisen sähköisestä järjestelmästä, päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun se on noudettu viranomaisen osoittamasta järjestelmästä. Jos asiakirjaa ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudetaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Jos tiedoksianto toimitetaan yleistiedoksiantona, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä yleistiedoksianto julkaisemisajankohdasta.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja vaatimusten perustelut
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiamiehen valtakirja; asianajajan, julkisen oikeusavustajan tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee esittää valtakirja vain, mikäli hallinto-oikeus niin määrää
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän toimittaminen on lähettäjän vastuulla. Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies tai lähetin välityksellä. Sen voi lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostina. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on arkisin kello 8.00–16.15. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Tuomioistuinmaksulaki:

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla annettu oikeusministeriön asetus (1020/2024) tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta on tullut voimaan 1.1.2025.

Asetuksen 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on tällä hetkellä 310 euroa. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Puhelin: 029 56 42210; Faksi: 029 56 42269